

Çäre görüldi / satiriki hekaýa

Category: Hekaýalar, Kitapcy, Satiriki hekaýalar

написано kitapcy | 23 января, 2025

Çäre görüldi / satiriki hekaýa ÇÄRE GÖRÜLDI

Şäher teatrynyň baş režissýory Şöhrat Şyhyýewiç gahar bilen gapyny ýapdy-da, ýerine geçip oturdy.

– Içigar galmyş, ýene-de gazete urupdyrlar. Görýän welin, gazetçileriň bizden başga işi gutarypdyr öýdýän – diýip, ol ähli günä elindäki gazetde ýaly, ony eliniň tersi bilen bir gapdala dazyrdadyp zyňyp goýberdi. Gazet gaýyp ýere gaçdy. Ol ony galdyrjagam bolmady. Iki elini eňegine diräp, açyk duran penjireden uzaklara seretdi. Bu ýagdaýdan çykalga tapmak üçin näme etmelidigi barada oýlandy. Tomaşaçylar bilen ýeterlik iş geçirilmeyämişin! Biz näme olary elinden tutup süýröp getirmelimi. Ýok, adamlaryň özüniň känbir teatr sungatyna ysnyşaslary gelenok. Men pylan edaranyň ýolbaşçysydyryn diýen bolup döşüne kakyp gomparylyp ýören käbir adamlaryň ýakasyndan tutup: «Iň soňky gezek haçan teatrda bolduňyz we haýsy oýna tomaşa etdiňiz?!» diýip sorasaň aýtmaga söz tapman ýuwudynar durarlar. Onsoň olaň beýlekisinden näme tama etjek. Ýöne gowusy redaktoryň tanşyny tapmaly, şular ýaly tankydy materialy gazetde bermejek boluň diýip haýyş etmeli...

Yzyndan ýagy gelýän ýaly, kürsöp kabinetde giren administrator baş režissýoryň edip oturan pikiriniň arasyny bölledi.

– Şöhrat Şyhyýewiç, bu günki spektaklymyzy ýatyraysak näderkä? Bary-ýogy on sanjak bilet satylypdyr. Hä, nähili görýäňiz? – diýip, ol ardynjyrady.

Önem gaharyny kimden çykarjagyny bilmän, ýel berlen sanaç ýaly çişip oturan baş režissýor stoly ýumruklap ýerinden turdy. Ýuwaň seçegi ýaly seçelenip duran saçyny ýangynlylyk bilen mynçgalady.

– Ho ýerde ýatan gazetini al-da, oka, näme etmelidigini onsoň özüň bilersiň – diýip, Şöhrat Şyhyýewiç çommalyp duran

barmagyny administratoryň gözüne dürtäýjek boldy.

Nämäň-nämedigini çalarak aňan Italmaz Şöhrat Şyhyýewiç bilen kesekleşmek isledi. Ol mönsürän bolup:

– Náme, öwüpdirlermi, başlyk? – diýip, gazetini almak üçin aşak egildi.

Baş režissýor elini arkasyna tutup, ikiýana gezmeläp ýörüşüne gahar bilen gygyrdy.

– Hawa, öwüpdirlers. Baýram-zadam berläýmegi mümkin, telpegiňi göge zyň. Haý, berebekgeý, tomaşaçy toplaýşyň şu bolsa öwerlermi? Döwüpdirlers!

Italmaz edil göwni bir ýaly, alňasaman gazetini eýläk-beýläk agdaryşdyrды-da, onuň iň soňky sahypasyndaky «Halyň niçik, teatr!» diýen feletony tapdy.

– Be, ýene-de bizi ýepbekläpdirlers-ow. Nätmeli borka?! – diýip ol birhaýukdan soň seslendi.

Olar gyssagly görnüşde teatryň çeperçilik sowetiniň maslahatyny çagyrmaly diýen netijä geldiler. Şol günüň ertesi irden teatryň baş režissýorynyň kabinetine çagyrylan adamlaryň hemmesi ýygnandy. Şöhrat Şyhyýewiç osmakladyp oturmady.

– Ýoldaşlar, direktorymyz ýok diýip şama-şaýyrda ýol bermeli däl. Wagty gelse, o-da bolar, keramatly ýerler boş bolýan däl, bilip goýuň. Häzir gürrüň başga zat hakynda megerem, düýnki gazetini hemmäňiz okan bolsaňyz gerek. Ynha, şony ara alyp maslahatlaşmaly, ondan degerli netije çykarmaly! Gazetini redaksiýasyna oňatja jogap taýýarlamaly – diýip, ol oturanlaryň ýüzüne hilegärlik bilen seretdi.

Kollektiwide ady belli komiki aktýor Akmyrat Hojaýew oturan ýerinde hüňürdedi.

– Zaňňarlar zor meňzetme tapypdyrlar-aý. Keliň saçy ýaly, her ýerde bir tomaşaçy otyrды. «Sekiz geçä dokuz teke» diýlişi ýaly, sahnada çykyş edýän aktýorlaryň sany zalda oturanlardan köpdi. Elbetde, bu aýdylýan zatlaryň jany...

– Her ýerde özüň ýaly gepe çepe çeper adamlar bardyr, inisi. Arkaýyn bolaý, ýeke goýbermezler. Ynha, arada raýonlaň birine gitmek üçin awtostansiýa baramda daýanykly, görmegeý bir adam awtobusa girdi-de, «Be, maşynyň içi edil teatrymyzyň içi ýaly, gaty boşlawlyk eken-aý, geň göräýmeli» diýip, oň ýanymdaky

oturgyja özüni goýberdi. Ol adam meni tanap, kakdyryp aýdanam bolsa bilemok – diýip, režissýoryň sag tarapynda oturan aktýor Akmyrat Hojaýewiň gürrüňini alyp göterdi.

Aýdylýan teýeneli gürrüňleri diňläp oturmaga Şohrat Şyhyýewiçiň kanagaty ýetmedi. Onuň ýeňse damary kiriş ýaly dartyldy.

– Hany, geliň, samahyllaşyp oturman, döwlerli maslahat edeliňle. Belki, şäheriň mekdep ýolbaşçylaryna ýalbar-ýakar edip okuwçylary köpräk sürjek bolmaly.

– Onam edip gördük, Şohrat Şyhyýewiç. Peýda bermedi. Dogry, okuwçylar puluny töläp, biletem alýarlar, ýöne teatra gelenoklar. Hamala diýersiň, olary bu ýerde biri tutup alyp galýan ýaly – diýip, administrator baş režissýoryň teklibine nagt jogap berdi.

– Onda bolmasa, zähmet kollektiwleri bilen aragatnaşygymyzy gowulandyrmagymyz gerek. Näme üçin maşyn-gurluşyk zawodynyň kollektiwi biziň teatrymyza agzybirlik bilen ýygy-ýygyfan gelýärler-de, beýleki edara-kärhanalar garalaryny görkezenoklar. Ine, şu zatlaryň sebäbini öwrenmeli. Meniň pikirimçe, biz olar bilen ýeterlik iş geçiremezok, ýoldaşlar. Akmyrat Hojaýew elini kelemenledip gürlledi:

– Onuň sebäbi başga zatda, başlyk – diýip, ol ýerinden turdy. Ýaltaklap, töweregine seredip dymdy. – Biziň aktrisamyz Gülendam Kiçiyewanyň adamsy şol zawodyň ketdesi bolup işleýär. Hany, onsoň gelmänem bir görsünler, her kim çaga eklemeli ahyry. Meniň pikirimçe, bu ýagdaýdan ýeke-täk çykalga bar, olam Gülendam Kiçiyewany köpüräjik sahna çykarjak bolmaly – diýip, ol soňra gürrüňiniň üstüni ýetirdi.

– Ýeserje pikir. Sen ýöne bir zady göz önünde tutýaňmy, ýoldaş komik? Bu pikiriň aňyrsynda ullakan tragediýa ýatyr. Elli ýaşlaryndaky aýaly men ýaş gyzyň rolunda oýnadyp bilmen ahyryn. Ýa ýene-de gazetçiler üçin tema boljak bolýaňmy?

– Olar ýaly zat beýleki teatrlarda hem edilýär. Bu bir täzelik däl, Şohrat Şyhyýewiç – diýip, Akmyrat Hojaýew öz pikirinden dänmedi.

Baş režissýor stoluň aňry başynda ak kagyzyň ýüzüne gyzyl galam bilen nämedir bir zatlar çyrşaşdyryp oturan ýaşuly

aktýora ýüzlendi.

– Berdimyrat aga, nähili etsek teatrymyza köp tomaşaçy çekip bileris, belki, siz öz baý iş tejribäňizden bir zat aýdarsyňyz.

– Bu öňem şeýle-di, şeýle-de bolar. Oň üçin arrygyňyzam gynap oturmaň. Telewizor çykyp teatryň bazary sowuldy, ýogsam aktýorlarymyzyň oýnaýşy merkezi teatrlaryňkydan pes däl – diýip, kimdir biri Berdimyrat gobsunýança aýtjagyny aýtdy.

– Ýok, gardaş, telewizory ýamanlama, onda günä ýok – diýip, Berdimyrat haýallyk bilen ýerinden turdy. – Wah, oňaryp bolsa etmeli zat belli-le, başlyk. Ýa-ha aktrisalarymyzyň ýanyoldaşlaryny ýa-da aýallarymyzy iri-iri senagat hem-de gurluşyk kärhanalarynyň ketde wezipelerine ýerleşdirjek bolmaly. Onsoň maşyn-gurluşyk zawodynyň işgärleri ýaly, beýleki edaraladyňam adamlary baý teatra zygyr-zygyr gatnarlar-a – diýip, ol baş režissýora seretdi.

– Dogry pikir.

– Berdimyrat aganyň aýdýanyjy goldamaly – diýen ýaly sesler dürli ýerden eşidildi.

Bu teklibe, dogrusy, baş režissýoryňam pisindi oturman durmady. Ol elini owkalaşdyryp, kabinetde oturanlary birläý gözden geçirdi. Başga üýtgeşik pikir ýok bolsa, onda gürrüňi jemlemek gerek diýen netijä geldi.

– Gördüňizmi, yhlas bilen aglasaň, sokur gözden ýaş çykýan eken. Çykalga tapyldy, ýoldaşlar. Aslynda maslahatly edilýän iş oňat netije berýär. Onda näme, ýaňky berlen döwletli maslahaty durmuşa geçirmek üçin her kim elinden gelenini etmeli, gerek bolsa tanyş-bilişlerem, daýy-daýzalaram görüşdirmeli. Garşy bolmasaňyz, gazete-de feleton ara alnyp maslahatlaşyldy, ondaky görkezilýän kemçilikler, esasan, dogry tapyldy. Teatryň ýagdaýyny üzül-kesil gowulandyrmak barada birnäçe anyk çäreler bellenildi – diýip, jogap ýazaýjak. Hä, nähili görýäňiz?!

Hiç kimden ses-seda çykmady.

– Öňde bir dananyň aýdyşy ýaly, dymmaklyk razyçylygyň alamatydyr – diýip, baş režissýor seçelenip duran saçlaryny yza tarap silkip goýberdi.

Täçmämmet JÜRDEKOW. Satiriki hekaýalar